

יום	יום לחודש	יום מזהר	ליקוטי הלכות ה"ד	ליקוטי הלכות ה"א	משנה ברורה ה"א	עלים לתרופה	שולחן ערוך דושן משנה סימן פ"א
שבת	י"ד	קו:	קפה	קפה	חורה	שא-שב	יא, יב
א	ט"ו	קז:	קפו	קפו	לד:	שג-דש	יג, יד
ב	ט"ז	קח:	קפז	קפז	לה:	שה-שו	יז, יח
ג	י"ז	קט:	קפח	קפח	לה:	שו-שא	יט, כ
ד	י"ח	קע:	קפט	קפט	לו:	שט-שי	כג, כד
ה	י"ט	קפ:	קצ	קצ	לו:	שיא-שיב	כה, כו
ו	כ'	קצ:	קצא	קצא	חורה	שיג-שיד	כז, כח

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

320 | פרשת בהעלותך | י"ד סיון תשפ"ג

דבר המערכת

קדושת חג 'מתן תורה' כבר בקרבנו, זכינו וקיבלנו קדושה זו שכבר לא תסור מאתנו לעולמים, עלינו ונתעלינו במעלה רמה וקיבלנו לב קדוש לכל ימות השנה. עלינו רק להאמין, ולהתחיל מחדש, לצאת אל קרב בהתחדשות יתירה מתוך ידיעה שהקדושה הזאת שוכנת בקרבנו.

רבי נתן הקדוש לימד את תלמידיו לאחר השבועות הגדול' בו התרוממו תלמידיו הקדושים במחיצתו ברוממות יתירה: "עליכם להיזהר עתה שלא לעשות את העגל", בהתכוונות לכך, שכשם שישראל אחר מתן תורה, על אף רוממות מדרגתם התגרה בהם היצר והכשלים בחמורי חמורות, כך עליכם להישמר גם עתה מירידה כזו שיכולה לבוא אחר העליה הגדולה.

אם נתבונן נראה שהמכשול בחטא העגל נבע מן הפירוש המוטעה שישראל נתנו לאיחורו של משה, וכדברי חז"ל (שבת טו). "לסוף ארבעים יום בא שטן וערבב את העולם כו' הראה להן דמות מיטתו", "שהיה קשה להם קושייתו על משה על שאיחר ליידי ולא ביטלו דעתם להאמין בו שבוודאי דרכיו ישרים אף על פי שאינם יכולים להבין בשכלם, אבל הם לא האמינו אז במשה ופגמו באמונת חכמים עד שבאו למה שבאו" (ליקוטי הלכות, שבת ו, ג). הם לא יכלו להבין איך תיתכן העלמה אחר גילוי שכזה שהיה להם עם משה בהר סיני, אבל המאמין ממתין ויודע שלא מתפעלים מהעלמה, וממשיכים להאמין גם כאשר האור הגדול נעלם לפתע.

אזרת רבי נתן לתלמידיו, שהיא גם האזהרה השייכת לנו, היא: **שלא נתפעל ממה שה'אורות' שהיו בשבועות כאילו נגוזו וחלפו**, אלא להאמין לצדיקים שכל התאמצות ורצון, וכל דיבור ותפילה, כל שמחה וכל נקודה קדושה שהיו בחג קדוש זה, שמורים ונגזרים עבורנו לנצח; נעשינו חדשים ועלינו להמשיך לחתור ולרצות עד הניצחון המלא.

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

נוהגים היו אנ"ש, ללמד שְׁלֹחַן עֶרוֹף עִם הַתְּפִילִין דְּרַבְנֵנוּ-תָּם תִּכְרַף לְאַחַר הַתְּפִלָּה, פֶּלֶא אֶחָד וְסֻדְרוֹ.

(שיח שרפי קודש)

זכה את יצרנו להשתעבד לך!

לפרוש ממנו, ואשר על כן השתמשו בצער וכאב זה כאמצעי להתרחק מעבודת השם חלילה.

"וכבר דיברנו מזה - אומר רבי נתן - שמה שנמצאים הרבה נופלים בדעתם ואומרים שאי אפשר להם לילך בדרך הישר עוד, זהו רק מחמת תאוותם ויצרם הרע, שמבקשים תואנה ועלילה לפרוש מאחרי המקום, בחינת ויהיו העם כמתאוננים, שפירש רש"י, מבקשים עלילה לפרוש מאחרי המקום".

מי מוכן לשמוע אמת חדה שכזו, שיתכן שכל ההתאוננויות על גודל ועומק השבר בו הוא נתון ברוחניות, וכל הבכיות על כך שהוא לא רואה שיש תקוה וסוף לצרותיו, משמשים סיבה ותירוץ להיפטר מן העמל והיגיעה לנסות להיטהר!?

אבל זוהי האמת הברורה, וכפי שרבי נתן ממשיך וחושף שם את מצפונו היצר הצפונים בלבו של אדם: "כי כל אדם יצר לבו רע מנעוריו אך מחמת אימת העונש הוא מתגבר בכל פעם לכבוש תאוותו, אך אוי לו מיצר אוי לו מיוצרו, על כן הוא מבקש תואנה ועלילה לפרוש מאחרי המקום כדי שיוכל לילך אחרי תאוותיו הרעות ח"ו. והעלילות והתאונות שהבעל דבר מוצא לכל אדם רבנו מספור כי אין מספר, ולכל אחד מוצא עלילות מיוחדות, אך אף על פי כן נפשו מרה לו, כי יודע שיצטרך ליתן דין וחשבון, ועל כן מתגבר בו הטוב בכל פעם לשוב להשם יתברך. אך בשום דבר אינו מוצא לעצמו עלילה ופטור, כמו על ידי התחבולה הזאת של הבעל דבר, דהיינו מה שמפילו בדעתו בכל פעם ומראה לו בכל פעם כאילו אפס תקוה ח"ו, כי הוא רואה בעיניו שכבר חתר כמה פעמים ורצה להתקרב אל הקדושה ונפל אחר כך, כל אחד כפי מה שנפל, וכן היה כמה פעמים בלי מספר, ועל כן הוא פטור בעיני עצמו עוד מלחתור עוד חתירות לשוב להשם יתברך. אבל באמת כל הרעיונים והמחשבות האלה הם רק מעשי בעל דבר, שמוצא לו עלילה לפרוש מאחרי המקום כדי שילך אחרי תאוותיו ח"ו. כי באמת אין שום יאוש בעולם כלל, כאשר צעק רבינו זכרוננו לברכה קול גדול ולא יסף!".

כל אחד יודע שהכי קל זה להתייאש; זה פוטר אותך מלנסות וללחום, האדם אומר לעצמו שהוא רשע, טיפש, ונשחת, שאין לו תקנה, ובאמירה זו בלבד כבר פטר עצמו מתפילה ומהתחדשות, מחיפוש עצה, ומכל שאר דרכי המלחמה. למה אם כן לא נחשוד בעצמנו שאנו נגועים **המשך בעמוד ד'**

מה עוד לא ניסה ופעל כדי לזכות להתקדש כראוי; הוא זעק ללא הרף בכל ימי הספירה, הרעיש עולמות בחג השבועות, התפלל, למד, צעק ורקד, קיווה בכל לב שהפעם זה יעזור ויאמר לצרות נפשו די, אבל היצר ממשיך לשלוט עליו להכשילו וביתר שאת. 'מה לעשות - מתגנבת לה מחשבה בלבו - כנראה שאני יצוק מחומר גס ועב שכזה, ששום דבר לא עוזר ולא יעזור לו עוד'.

נתאר לעצמנו: אם היו באים אדם שבור וכאוב זה, ואומרים לו שכל כוונתו בכאבו זה הוא מפני שרוצה לנוח ולפרוק עול, ועל כן הוא מתמרמר עתה - הלא ברור שהיה מתקומם וצווח על שמהפכים הקערה על פיה. הרי מי כמוהו רוצה וכאוב כל כך כדי לצאת מטומאתו, ומי זה שבור כל כך על מצבו המר והנמהר, ואיך יתכן לחשדו כי הוא זה שמבקש לפרוק עול!?

אבל הרופא האמיתי, העמיק להביט בעמקי עמקי הנפש, והבחין שבמסתרי נטיות הלב טמון רעל בלתי מורגש שמכלה מנפש ועד בשר. רעל זה 'אוש' שמו! והיצר מפתה את האדם שהוא בעצמו יצ"ר את הרעל הממית והאכזרי הזה. בלאט ובסתר, כמו פתן חרש הוא עוטר את כוונותיו ומסית את האדם שיעלה על לבו עוד מחשבה של יאוש ועוד 'הבנה' שכנראה אין עוד תקוה להשתנות, מחשבה למחשבה מצטרפת עד שלבו מתרפה מלנסות עוד. לאדם עצמו נראה שהוא בסך הכל מעמיק להבין את הנעשה עמו, אבל הרופא האמיתי מזהיר אותנו: דעו כי כוונת המסית לחשוב מחשבות אלו אינה אלא כדי לפרוק עול! להתרפות ולהפסיק לעמול! הוא מחפש דרך כדי לגרום לאדם לעצלות ועצבות שישביתו לגמרי את כל יגיעו ועמלו בעבודת השם.

וכך מפרש רבי נתן (בליקוטי הלכות, פסח ט, כא) את האמור בפרשתנו **"ויהי העם כמתאוננים"** ופירש"י: "כמתאוננים - אין מתאוננים אלא לשון עלילה, מבקשים עלילה האין לפרוש מאחרי המקום". העם בכה לכאורה על שנצרך להיכנס למדבר הגדול והנורא מבלי לדעת איך להתקיים שם (ראה רמב"ן שם), אבל השם יתברך הבחין בעומק כוונתם שהם מחפשים תואנה, עלילה, סיבה, ותירוץ מדוע הם פטורים מעבודת השם. הם בכו והצטערו לכאורה ברצון להתקרב לה', אבל בפנימיות הלב דחף אותם יצרם לרצות

תפילת ה'!

ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה

יש לתמוה: מהו כפל הלשון שאמר 'נא' פעמיים? לכאורה היה די לומר או 'א-ל נא רפא לה', או 'א-ל רפא נא לה'?

ומבאר זאת רבינו ע"פ מה שגילה בליקוטי מוהר"ן (תורה ק"ה) סוד נפלא, שיש אצל השם יתברך שני סוגי רחמים: רחמים פשוטים, ורחמים גדולים.

ולפעמים, כשנצרכים לאיזה ישועה אשר אין די בשבילים הרחמים הפשוטים, וצריכים לעורר את הרחמים הגדולים - אזי הדרך היא, לבקש מרחמי הפשוטים של השם יתברך, שייבקש הוא בעצמו מהרחמים הגדולים שירחמו.

וזהו בחינות תפילת הקדוש ברוך הוא, שאמרו חכמינו ז"ל 'מנין שהקדוש ברוך הוא מתפלל, היינו שכביכול בחינות הרחמים פשוטים מבקשים ומתפללים ומעוררים הרחמים הגדולים. כי אנו אין בנו כח כי אם לעורר הרחמים פשוטים, שהם בחינות רחמים סתם דועיר אנפיו, אבל אלו הרחמים יש להם גבול, וכפי מידת הרחמים הפשוטים האלו אי אפשר להושיע לנו ח"ו, על כן אנו צריכין לבקש מהרחמים סתם שאנו מעוררין בתפילתנו אצל השם יתברך, שאלו הרחמים בעצמם יתפללו ויעוררו הרחמים הגדולים, שיהיה נמשך עלינו רחמים רבים משם, ועל ידי זה יהיה לנו ישועה בוודאי, וזהו בחינת תפילת הקדוש ברוך הוא. והבן היטב, כי הם דברים נפלאים ונוראים מאד" (ליקוטי מוהר"ן, קה).

ובזה יתיישב כפל הלשון בבקשתו של משה רבינו:

"ולכאורה תמוה מאד, כפל תיבת 'נא', אך עתה מבואר היטב; שמשם רבינו ע"ה ביקש זאת מהשם יתברך, שהשם יתברך בעצמו כביכול יתפלל ויבקש מעצמו שירפא אותה. ועתה מה מתוק מדבש הַתְּכַתּוּת המקרא הזה, וזהו: 'אל נא', היינו שמשם רבינו ע"ה התפלל לפניו יתברך ואמר לו: 'אל נא' ויבקש והתפלל בעצמך מלפניך 'רפא נא לה', היינו כנ"ל, שמשם התפלל להשם יתברך וביקש אותו יתברך שהוא בעצמו יתפלל ויבקש 'רפא נא לה'. ועתה מדוקדק ומבואר היטב כפל תיבת 'נא' (שם).

הזכרת השם ברמז

ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה

משה רבינו לא הזכיר בתפילתו את שמה של מרים, אך רמז אותה ברמז נפלא.

וכמו שגילה רבינו הקדוש:

"כשהדינין ח"ו גוברים על האדם, אין להתפלל עבורו להזכיר שמו שלא יתגברו הדינין חס ושלום. וזהו כשהתפלל משה רבינו ע"ה על מרים לא הזכיר שמה, רק אמר סתם "אל נא רפא נא לה", כי מחמת שהיו דינין גוברים עליה, לא רצה להזכיר שמה בפירושו. ואף על פי כן העלים שמה ברמז נפלא בתוך תפילתו, כי 'נא רפא' בגימטריא 'מרים יוכבד' מכוון ממש, היינו שם החולה ושם אמה שצריך להזכיר על החולה כשמתפללין עליו, אך לא רצה להזכיר בפירושו" (ליקוטי מוהר"ן, קעד).

הצדיקים הגנוזים...

"טלטול הצדיקים, לפעמים הוא בשביל לגלות איזה צדיק נסתר" (ספר המידות, צדיק קסו).

אף בדורו של רבינו, היה צדיק נסתר, סופר סת"ם, שרבינו הביע את רצונו לנסוע אליו ולקנות ממנו כמה זוגות תפילין, כדי שיזכו כל אנ"ש להניחם. וכמסופר:

"אמר **שהוא יודע מסופר אחד שהוא צדיק גנוז**, ורצה רבינו וזכרונו לברכה מאד שיהיה לנו תפילין ממנו. ואמר **שהוא רוצה לנסוע אליו** בעצמו ולקח ממנו כמה זוגות תפילין, כי צריכין לנסוע אליו בחכמה באופן שלא יבין שבאו אליו בשביל זה כדי שלא יהיה נלכד חס ושלוש באיזה צד גאות, על כן היה רצונו לנסוע אליו בעצמו ולקח ממנו כמה זוגות תפילין ולחלק לאנשי שלומנו שנזכה כלונו להניח תפילין קדושים שלו" (חיי מוהר"ן, תקיא).

אמנם, להלכה למעשה יש לציין ולהדגיש:

לתוך ענין "הצדיקים הנסתרים" השתרבבו שלל דמיונות והזיות עד אין שיעור, ואף שלא נבוא כאן לדבר מהם, אעפ"כ נדגיש לכה"פ ב' נקודות חשובות:

האחת - מה שאמר רבי נחמן טולטשינער: **"בני העולם חושבים שהצדיקים הנסתרים הם חוטבי העצים או שואבי המים**. אולם לאמת, אפשר להיות כרבי אברהם בערניו שלנו, נכד רבנו ז"ל שהיה עשיר גדול כידוע, ובכל זאת להיות אחד מהל"ו צדיקים" (שיש"ק ג, ססב).

ולאפוקי מאותם שמחפשים דווקא כל מיני טיפוסים מוזרים, וכל מי שהם רואים בו איזה הנהגה מוזרה ולבוש מוזר, זוכה לתואר 'צדיק נסתר'...

והשנית - מה שמובא בשם אנ"ש: "אמרו לענין הל"ו צדיקים הנמצאים בכל דור, שבזכותם העולם עומד כמו שאמרו חכמינו זכרונו לברכה: **אלו המנהיגים עצמם בגדלות ופרסום, מהל"ו צדיקים 'נסתרים' בודאי שאינם!**" (שיש"ק ד, פח).

ולאפוקי מאותם ש'מפורסמים' בכל העולם שהם צדיקים 'נסתרים', ודווקא מחמת היותם מכונים בשם 'נסתרים' הרי הם מפורסמים בגדלות בכפלי כפליים...

ועד כמה הדברים מגיעים, יש ללמוד מהשיחה שהבאנו לעיל, שרבינו רצה לנסוע לאותו סופר שהיה צדיק גנוז, אך אמר ש'**צריכין לנסוע אליו בחכמה באופן שלא יבין שבאו אליו בשביל זה כדי שלא יהיה נלכד חס ושלוש באיזה צד גאות**'. ללמדך, שאפילו צדיק גנוז וגדול כזה, אם יבין שבאו אליו מחמת צדקותו, הוא יכול להיות נלכד ח"ו באיזה צד גאות, ואז כבר לא יהיה לו אותו החשיבות שהיה לו...

ויש עוד מה להאריך בסוגיא זו, אך בינתיים נסתפק בזה, ותן לחכם ויחכם עוד.

שאלה:

לאחרונה שמעתי שוב ושוב על המושג של 'צדיקים נסתרים'. ורציתי לידע האם יש לזה מקור גם בספרי רבינו?

תשובה:

אכן, רבינו הקדוש מדבר על כך שמלבד הצדיקים הגלויים שיש בכל דור, ישנם גם צדיקים הנסתרים ונעלמים מבני העולם. וכלשונו הקדוש: **"ויש גם כן צדיקים שהם צפונים ומוסתרים**, שאין העולם כדאי להשתמש בהם" (ליקוטי מוהר"ן, לג).

בתורתו ושיחותיו, מתייחס רבינו כמה פעמים לענין "הצדיקים הנסתרים", כשהוא מפליג במעלתם העצומה (ראה לדוגמא בליקוטי מוהר"ן תניינא סימן ל"ב, ובשיחה השייכת לזה בחיי מוהר"ן סימן נ"ב).

באחת התורות הוא מתאר "צדיק גדול מאד" שמרוב קדושתו לא מבחינים בה כלל... וכותב: **"דע שיש צדיק גדול מאד, שאין העולם יכול לסבול קדושתו, על כן הוא מתעלם מאד**, ואין רואים ממנו שום קדושה ופרישות יתירה, זה מחמת גודל קדושתו מאד" (ליקוטי מוהר"ן, רמג) עיי"ש באריכות סוד הדבר.

כשמתוך הדברים מובן שהצדיקים הגנוזים והנסתרים, מעלתם גדולה יותר מהגלויים, ובעוד שהצדיקים הגלויים הם 'קודש' הרי שהצדיקים הנסתרים הם 'קודש קדשים'.

וכפי שמסופר: "אחד שאל אותו אם אפשר שיהיה הצדיק גדול במעלה, אף על פי שאין רואין ממנו יגיעות ועבודות באתגליא כמו שרואין מצדיק אחר שעושה באתגליא עובדות קדושות, שמתפלל ביגיעות גדולות וכו'. השיב לו: **בודאי אפשר ויכול להיות שזה הצדיק שמסתיר עצמו ואין רואין ממנו באתגליא עבודות גדולות, הוא גדול במעלה יותר מזה הצדיק שהוא באתגליא!**" (חיי מוהר"ן, מ. עיי"ש).

גם לענין 'השפעת שפע', יש כח גדול יותר לצדיקים הנסתרים מאשר לאלו הגלויים, מאחר שאין עליהם קטרוגים. וכדברי רבינו:

"טוב מאד מעלת הצדיקים הגנוזים, שהן יכולין לקבל שפע רוב טובה להמשיך להעולם, ואינם שואלים עליהם, ואינם מקטרגים עליהם, מחמת שהם גנוזים ואינם מפורסמים" (ליקוטי מוהר"ן, קיד).

גם ב"מעשה מבן מלך שהיה מאבנים טובות" שב'סיפורי מעשיות" אנו רואים, שכשחיפשו צדיק להתברך ממנו - נושעו ע"י 'צדיק גנוז' דווקא, עיי"ש.

ואכן, צדיקים גנוזים אלו נסתרים ונעלמים, ולפעמים מטלטלים הצדיקים את עצמם, כדי לגלות איזה צדיק נסתר. וכדברי רבינו:

לקט ספרי"ם

פנינים מאירים וחדושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

פרשת בהעלותך

עד שישמע חרפתו ולא ישים את לבו אל הדבר, עד שיאמר בינו לבין עצמו: מה אני חשוב שלא יאמר יותר מזה, ואיך אטפל לדברים פחותים [הוספת הגרי"מ - כשמביישים אותן], ויהיה לבי פנוי מעבודת קוניי והרהורי גדולתו. (אור יקר על תיקוני זוהר שער י' סימן י')

ועמך כולם צדיקים - אנשי קודש (מספרי הרמ"ק) עמוד יט

משה רבינו היה מרכבה למדת אין - עתיקא סתימאה

והאיש משה וגו' (במדבר יב, ג), בגמרא (ברכות נד, ב) אבני אלגביש כו' (יחזקאל יג, יב), עמדו על גב איש זה משה דכתיב והאיש משה וגו', והיינו **דמשה רבינו ע"ה איש עניו מרכבה למדת אין**, והיינו עתיקא סתימאה דכל סתימין דאקרי אין (ח"ב סד ב, ובאדרא זוטא) ועל כן זכה משה לכתרים כמו שאמרו (שבת פא, א) וכולן זכה משה ונטלן כו'.

פרי צדיק חלק ג' פסח שני אות א עמוד 158

משה התבייש מהשי"ת ממחשבה יותר ממעשה לפני מלך בשר ודם

והאיש משה עניו מאוד מכל האדם וגו' (במדבר יב, ג), **שהיה מתבייש מקונו ואומר: ואיך א חשוב בדברים הרעים הגשמיים, והנה קוני יודע מחשבות לבי**, ואם הייתי לפני מלך הייתי עושה דבר רע או פעולה גשמית אפילו מלאכה טהורה ונקיאה או אכילה, אם כן מחשבות לפני קוני ברורה וידועה, ואיך אחשוב דבר שיהיה לי בושה לעשות, ומה לי עשיה ממש לפני הבורא מה לי מחשבה, הכל גלוי לפניו, כמחשבה כמעשה, ויותר גלוי לפניו המחשבה מהמעשה לפני מלך בשר ודם (אור יקר פרשת שלח סימן ז)

ועמך כולם צדיקים - אנשי קודש (מספרי הרמ"ק) עמוד ז - י

שלמות הענוה שמלמדנו משה רבינו

והאיש משה עניו מאוד וכו' (במדבר יב, ג), **מילת 'מאד' מורה על תוקף אחיזתו בענוה**. ענין הענוה הזאת שימעט האדם את עצמו שיעור רב,

רבי אברהם בערניו (ה)

כשכתו עם חברים

רבי אברהם דוב, היה קשור בעבודתו אהבה עם אנשי שלומנו. ובמכתבו של רבי יצחק בן מוהרנ"ת שכותב מארץ ישראל בשנת תרכ"ח לר' אבאלע, הרי הוא דורש גם בשלום ר' אברהם דוב, וז"ל: "וביחוד ידרוש למעני בשלום ידידינו היקר פרי קודש הרבני הנכבד הנגיד כש"ת מו"ה ר' אברהם דובער ז"ל, אהבתו קשורה בנפשי לזכרו בכל עת לטובתו" (מכתביו יצחק בן מוהרנ"ת סי' ט"ו).

כמו כן נמצא מכתב שכתב רבי אפרים בן רבי נפתלי תלמיד רבינו ז"ל לר' אברהם בערניו מגדולת חג השבועות ומגדולת רבינו ז"ל, ונדפסה בספר נחלי אמונה (ד"ר עיי"ש).

מקבלין דין מן דין

כידוע, נזהרו אנשי לקיים את דברי רבינו ז"ל שלימד אותנו לדבר ולעורר כל אחד את חברו בעבודת ה', בתורה ותפלה ובגדולת הצדיקים אמיתיים, ולקבל דין מן דין הארת נקודת חברו. כמבואר בליקוטי מוהר"ן תורה ל"ד, וכן בתורה קפ"ד.

ואכן, גם ר' אברהם דוב קיים זאת בהידור, עד כדי כך שהיה לו שיעור קבוע דבר יום ביומו, לדבר עם העובד ה' המפורסם רבי משה ברסלבער ז"ל, מתלמידי מוהרנ"ת. והיו מדברים יחד מגדולת רבינו ז"ל ותורתו, ומגדולת מוהרנ"ת ז"ל ותורתו ועצותיו, והתחזקו בעבודת השי"ת לעבדו שכם אחד.

אורו של רבינו על ידי מוהרנ"ת

ועל אודות כך מסופר שפעם אחת בא ר' משה לדבר עם ר' אברהם דוב כמנהגם, ולא מצאו בביתו ורצה לשוב, אמר לו חותנו של ר' אברהם דוב, ה"ה הרבני הנגיד והחסיד ר' דוב מטשעהרין: הבה היום תדבר עמי מגדולת רבינו ז"ל. אמר לו ר' משה: וכי יכול אני להעריך אתכם דרכו הנורא של רבינו ז"ל, הלא אתם מתלמידי רבינו ז"ל וזכיתם לקבל לקח מפיו הקדוש בעצמו, וכי מה אני יודע לדבר אתכם? ענה לו ר' דוב: "אמין לי שאתם יודעים מרבינו ז"ל על ידי מוהרנ"ת ז"ל ויתר ממה שאנו יודעים מרבינו ז"ל על ידי רבינו ז"ל בעצמו" (כוכבי אור ד' כ"ה).

עם הר"ר שמשון, תלמיד מוהרנ"ת ז"ל

כפי שסיפרנו כבר, היה ר' אברהם בערניו סוחר גדול, ומסחרו היה שהיו לו יערות רבות, וסחר עם עצים. והנה היה נצרך לו שומר ומפקח מסור שיהיה מצוי ביערות, ובחר בר' שמשון (הגדול) מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל (אביו של ר' ישראל מענדל וחותנו הר"ר מיכל בן הר"ר יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, ובנו ר' ישראל מענדל הי' אבי הרה"ח ר' שמשון בארסקי ז"ל מגדולי חסידי ברסלב לפני מלחמת העולם השנייה, ובעה"מ הנפלא 'ליקוטי עצות בלשון אידיש') ומסר לו בית העומד באמצע עם מיערותיו, והזמינו שיבוא לשכנו כבוד בתוכו עם כל בני ביתו, ומשם ינהל את כל הנדרש למסחרו.

ר' אברהם דוב אמר אז לר' שמשון [שהיה נקרא מחמת עבודתו ביערות ר' שמשון "מהיער"] שיוכל לקחת לו כמה כסף שנצרך לו לפרנס את ביתו, ואף כשיצטרך להשיא אחד מבניו יכול ליקח כפי שנצרך לו, ואמר לו שהוא סומך על יושר לבבו, ואינו תובע ממנו שום חשבון מכספו שנוטל (שיש"ק ח"ה סי' ק"ג, ועיי"ש בעשרה נורא מה שעבר עם ר' שמשון אחר הסתלקותו, ויבואר בע"ה בערכו).

אחר שנפטר הר"ר שמשון קיבל רבי אברהם בערניו את ר' שמחה בן מוה"ר מאיר ממדוועדיקא (מתלמידי רבינו ז"ל) שהוא יהיה המנהל ביערותיו, והיה ג"כ נקרא בשמו ר' שמחה "מהיער" (שיש"ק ח"ה סי' תקל"ב).

ובחר עוד פירושים!

ההפטרה של פרשת בעלולות עוסקת בנבואתו של זכריה, מאחורני הנביאים, שניבא על רוממותה והדרתה העתידה של עיר הקודש ירושלים, שתיבנה ותכונן במהרה בימינו. וההפטרה פותחת בהבטחה שהבטיח לה הקב"ה לירושלים: "רְבִי וְשִׁמְחִי בַּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכָךְ נָא, וְנִלְווּ גוֹיִם בְּרֵימִים אֵל ה' וְנִחַל ה' אֶת הַיְהוּדָה חֲלָקוֹ עַל אֲדָמַת הַקֶּדֶשׁ וַיִּבְחַר עוֹד בְּיְרוּשָׁלַם". ובפשוט תמוה: הרי השי"ת בחר בירושלים מאז ומעולם ושם איהו למושב לו, ומה הכוונה שהקב"ה יבחר שוב בירושלים?

וראיתי ליישב בזה על פי פירוש המפרשים במגילת אסתר (א ב): 'בְּיָמִים הֵם כְּשֶׁבַת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֶרֶשׁ עַל כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוֹשׁן הַבְּיָרָה' - שבתחילה היה הארמון ועיר הבירה של אחשוורוש במדינה אחרת, ורק לאחר שקיבל את מושכות המלוכה על כל העולם קבע את חצר המלוכה בעיר שושן, שהפכה מאז והלאה לעיר הבירה.

ובהיות שהנביא זכריה מנבא בהפטרה שלעתיד לבוא ולו גוים רבים ויתגירו וזו ימלך ה' על כל אומות העולם בכל פזורות העולם והיה ה' למלך על כל הארץ, א"כ היה מקום לחשוב שמעתה יבחר ה' בעיר חדשה ויקבע בה את עיר הבירה העולמית. ולכן מבטיח בזה הקב"ה שלעולם לא יטוש את ירושלים, וגם לאחר שימלך על כל העולם שוב יבחר בירושלים עיר הקודש, כי עינו ולבו שם כל הימים.

זה כפי שמובא בגמ' (תענית ה): "נשבע הקב"ה שלא יכנוס בירושלים שלמעלה עד שיבנה ירושלים שלמטה". ועיין בליקוטי מוהר"ן (סי' מט) שמביא מאמר חז"ל זה, וכותב: "כי באמת שניהם אחד, ואחת תלויה בחברתה", וממילא כשאדם משתוקק לירושלים של מטה, זה סימן מובהק שמקושר הוא בירושלים של מעלה!

בפסוקים הקודמים להפטרה, בנבואת זכריה, מסופר כדלהלן:

"וְאָשָׂא עֵינָי, וְאָרָא וְהִנֵּה אִישׁ, וַיִּגְדּוּ חֶבֶל מִדָּה. וְאָמַר, אָנֹכָה אֶתָּה הַלֵּךְ, וַיֹּאמֶר אֵלַי, לָמַד אֶת-יְרוּשָׁלַם לְרֵאוֹת כְּמָה רָחֶבָה וְכְמָה אָרְחָה. וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר בִּי יָצָא, וּמִלֶּאךָ אַחֵר יָצָא לְקִרְיָתוֹ. וַיֹּאמֶר אֵלַי, רַץ דַּבֵּר אֶל-הַנְּעָר הַלֵּז לֵאמֹר, פְּרֻזוֹת תִּשָּׁב יְרוּשָׁלַם, מֵרֵב אֲדָם וּבְהִמָּה בְּתוֹכָהּ".

ולא מובן: מעיקרא מאי קסבר הקב"ה, כביכול, למה רצה בתחילה למדוד את ארכה ורחבה של ירושלים, ולמה נמלך שלא למדדה?

וחז"ל גילו לנו את מה שהתרחש באותה שעה, וכך נאמר בגמרא (בבא בתרא ע"ה): אמר רבי חנינא בר פפא, ביקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במידה, שנאמר 'וְאָמַר, אָנֹכָה אֶתָּה הַלֵּךְ, וַיֹּאמֶר אֵלַי, לָמַד אֶת-יְרוּשָׁלַם לְרֵאוֹת כְּמָה רָחֶבָה וְכְמָה אָרְחָה', אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, הרבה כרכים בראת בעולמך של אומות העולם - ולא נתת מידת ארכן ומידת רחבן, ירושלים ששמך בתוכה ומקדשך בתוכה וצדיקים בתוכה - אתה נותן בה מידה? מיד, וַיֹּאמֶר אֵלַי, רַץ דַּבֵּר אֶל-הַנְּעָר הַלֵּז לֵאמֹר, פְּרֻזוֹת תִּשָּׁב יְרוּשָׁלַם, מֵרֵב אֲדָם וּבְהִמָּה בְּתוֹכָהּ'.

ודבר גדול למדנו מהנהגה זו, כי הגם שללא כל ספק ידע השי"ת מה שיאמרו לו מלאכי השרת, ובוודאי לא שייך לחשוב שהבורא יתברך שינה את דעתו והחליט שלא לתת מידה וקצבה לירושלים, מחמת מה שאמרו לו בראיו המלאכים. עם כל זה התנהג הקב"ה באופן כזה, שייראה כאילו שינה את החלטתו בגלל מאמרם של המלאכים, וללמדנו בא פרק בהלכות דרך-ארץ, שלפעמים שומע אדם גדול סברא ומילתא בטעמא ממי שקטן ממנו, ומרמות רוחו לא יתאים לו לקבל את עצתו, ודבר זה גופא רמז לנו הקב"ה בסיפור זה, שיהיה הגדול נכנע לקטן כאשר ישמע ממנו דברים של טעם.

זכה את יצרנו להשתעבד לך

המשך מעמוד א'

עולם שלא תשתנה, עוזר נא לי והיגלה נא בעוז רחמיך לקרבני'.

תקוה והתחזקות זו בתוך הצעקה, היא עצמה יסוד קבלת עול מלכות שמים! רק כך מקבלים עול ללחום. בלא זה הרי יתכן שגם התפילה והצעקה יהיו חלק ממהלך של פריקת עול מוסווה ומוסתר חלילה.

נכון, זה רחוק מתפיסת שכלנו, נראה לנו ממש להיפך, אבל כבר לימדנו רבינו הקדוש ש"עיקר קבלת עול מלכות שמים, הוא על ידי שמשליכים ומבטלים כל החכמות, רק לילך בתמימות ופשיטות" (ליקוטי עצות, תמימות א').

נבטל את עצמנו לדעת הצדיקים האמיתיים שידעו היטב את מערומי היצר, אליהם נשמע ובעצתם נלך למען ייטב לנו לעד.

בעצלות שמבקשת את פריקת העול ומתלבשת במצות התשובה.

אנחנו חייבים לדעת את האמת הזאת ולשים קץ לערמימיות היצר שמתלבש במצות התשובה והיראה, ומערים להכניס בלבנו מחשבות כואבות על מצבנו המר, והורס בכך את תקוות חיינו. ועל כן, ניזהר מעתה שכנגד כל כף של צעקה של מרירות נערבב מיד קערה של אמונה והתחזקות על תקוותנו, ולא רק אחר הצעקה אלא גם בתוך הצעקה: להיזהר מצעקה של יאוש, אלא לצעוק צעקה של תקוה: "הן אתה תקותי ולישותעך קיויתי", לשפוך שיחנו מתוך הבנת הרחמים גדולים והבלתי נפסקים; לומר לאבינו שבשמים: 'הלא כל מגמתך ורצונך רק להיטיב, ובודאי לא כלו רחמיך וחסדיך, כי אהבתך אותנו היא אהבת